

تأثیر نوع موسسه حسابرسی، هزینه حسابرسی و نوع اظهار نظر حسابرسی بر بهبود کیفیت افشای اطلاعات مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

محمدعلی جابری^۱

چکیده

مفهوم افشاء، مفهوم گسترده ای است که از جنبه های مختلفی مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به اهمیت شفافیت اطلاعات مالی شرکتها در بازار سرمایه، تحقیق حاضر در پی بررسی عوامل موثر بر کیفیت افشا می باشد. در این راستا تأثیر برخی سازوکارهای حسابرسی مستقل بر کیفیت افشای اطلاعات مالی شرکت ها، مورد آزمون تجربی قرار گرفته است. بدین منظور از اطلاعات شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره مالی ۱۳۸۴-۱۳۸۹ استفاده شده است. در این تحقیق برای بررسی تأثیر حسابرسی مستقل بر بهبود کیفیت افشای اطلاعات مالی، سه متغیر مربوط به حسابرسی شامل: نوع موسسه حسابرسی، نوع اظهار نظر حسابرسی، هزینه حسابرسی وارد مدل رگرسیون شده اند. نتایج تحقیق نشان می دهد که اظهار نظر مقبول حسابرسی و هزینه حسابرسی بالاتر تأثیر مثبت بر بهبود کیفیت افشای اطلاعات مالی داشته و انجام حسابرسی توسط سازمان حسابرسی نسبت به سایر موسسات عضو جامعه حسابداران رسمی نیز منجر به رعایت بهتر الزامات افشاء، مطابق با استانداردهای حسابداری می گردد.

واژگان کلیدی:

افشای قانونی، موسسه حسابرسی، هزینه حسابرسی و نوع اظهار نظر حسابرسی

^۱ . کارشناس ارشد حسابرسی

۱- مقدمه

بی شک یکی از بااهمیت ترین تحولات جهان صنعتی در قرن هجدهم، ظهور شرکت های سهامی و تفکیک مالکیت از مدیریت بود. در نتیجه این تحولات، شرکت های سهامی محل تجمع منافع ذی نفعان در شرکت ها شامل سهامداران، مدیران، اعتباردهندگان، کارکنان و سایر ذی نفعان شد و در پی آن بازارهای مالی سازمان یافته در اکثر کشور ها به وجود آمد. با این همه، تضاد منافع بین ذی نفعان در شرکت ها، مشکلات متعددی همچون مشکلات نمایندگی را به همراه داشته است. استفاده از خدمات حسابرسان مستقل اقدامی اساسی برای استفاده بهینه، ارتقای پاسخگویی، شفافیت، رعایت انصاف و حقوق همه ذینفعان شرکت ها می باشد.

امروزه با توجه به فضای رقابتی و تغییر شرایط کسب و کار، مهم ترین موضوع برای شرکت ها، اعتبار و سطح مقبولیت آنها میباشد. یکی از ابزارهای مهم برای نشان دادن این موضوع، رتبه بندی شرکتهاست. در واقع رتبه بندی شرکتها میتواند مظهر میزان اعتبار و قدرت آنها باشد. با توجه به این موضوع اغلب کشورها اقدام به رتبه بندی شرکتهای موجود در بورس اوراق بهادار خود کرده اند. در ایران نیز بورس اوراق بها دار اقدام به رتبه بندی شرکتها بر پایه افشاء به موقع اطلاعات نموده است. افشا در حسابداری واژه های فراگیر است و تقریباً تمامی فرآیند گزارشگری مالی را در بر میگیرد. یکی از اصول اولیه حسابداری اصل افشای کلیه واقعیتهای با اهمیت و مربوط درباره رویدادها و فعالیتهای مالی واحدهای تجاری است. اصل مزبور ایجاب میکند که صورتهای مالی به گونه ای تهیه و ارائه شود که از لحاظ هدفهای گزارشگری اولاً به موقع، مربوط و قابل اعتماد و ثانیاً قابل مقایسه و قابل فهم باشد. یعنی بتواند استفاده کنندگان صورت های مالی را در اتخاذ تصمیمات آگاهانه کمک کند (عالیور، ۱۳۷۰).

افشای اطلاعات حسابداری از دیرباز بعنوان یکی از مهمترین مسائل مورد توجه محققین بوده و محصول نهایی یک سیستم حسابداری به شمار می رود. ارتقای کیفیت افشای اطلاعات موجب بهبود شفافیت می شود و مسئله عدم تقارن اطلاعاتی را که پیامدهای نامناسبی برای بازار سرمایه به همراه دارد را تا حدودی هموار می نماید. انجام حسابرسی توسط حسابرسان مستقل از جمله عواملی است که می تواند منجر به بهبود کیفیت افشای اطلاعات و به دنبال آن بهبود مسئولیت پاسخگویی مدیران و نمایندگان شرکت ها گردد.

هدف اصلی این پژوهش آن است که عوامل موثر بر کیفیت افشاء اطلاعات را مورد بررسی قرار داده و بر اساس شرایط موجود شرکت ها در بورس اوراق بهادار و کیفیت افشای اطلاعات توسط آنها، مبنای تئوریک برای متغیرهای موثر بر رتبه بندی شرکتها را مشخص نماید.

۲- مبانی نظری

۱-۲ افشاء

۱-۲-۲ تئوری افشاء

افشا به عنوان یکی از اصول حسابداری مطرح است و بر اساس این اصل باید کلیه اطلاعات مربوط به فعالیت شرکت به نحو مناسب و به موقع در اختیار گروه‌های مختلف استفاده کننده قرار گیرد. در واقع هدف اصلی از افشا کمک به استفاده کنندگان در تصمیم‌گیری مربوط به سرمایه‌گذاری، تفسیر وضعیت مالی شرکت‌ها، ارزیابی عملکرد مدیریت و پیش‌بینی جریان وجوه نقد آتی می‌باشد. در این راستا باید کلیه واقعیتهای با اهمیت واحد اقتصادی به گونه مناسب و کامل افشا شود. تا امکان اتخاذ تصمیم فراهم گردد و از سردرگمی جلوگیری به عمل آورد. افشا باید از طریق گزارش‌های قانونی شامل صورت‌های مالی اساسی که حاوی تمامی اطلاعات با اهمیت، مربوط و به موقع است، صورت پذیرد تا امکان اتخاذ تصمیم‌های آگاهانه برای استفاده کنندگان فراهم گردد (ملکیان، ۱۳۷۶).

۲-۲-۲ عدم تقارن اطلاعاتی و نقش افشاء در رفع آن

اگر از منظر تئوری بازی‌ها و تئوری نمایندگی که برگرفته از این تئوری است به موضوع نگاه کنیم به نقش کلیدی افشاء پی خواهیم برد. در رابطه نمایندگی که مدیر در نقش کارگزار و مالک در نقش کارگزار قرار دارد، همواره یک تضاد منافع وجود دارد، چرا که این‌طور فرض می‌شود که هر یک از طرفین قرارداد در صدد حداکثر کردن ثروت خود هستند و در بعضی مواقع، حداکثر سازی ثروت یک طرف قرارداد موجب زیان طرف مقابل می‌گردد. از طرف دیگر مدیریت شرکت به سبب موقعیتی که دارد همواره اطلاعات بیشتری نسبت به مالک از عملکرد شرکت در اختیار دارد. به‌طوری که می‌توان ادعا کرد حتی اعضای هیئت مدیره منتخب مالک نیز در موارد بسیاری اطلاعات کمتری نسبت به مدیریت شرکت دارند. در این جا نوعی از عدم تقارن اطلاعاتی به وجود می‌آید که مالک را در موضع ضعف اطلاعاتی قرار می‌دهد و به همین دلیل، وی در صدد انعقاد قرارداد پاداش و دستمزد با مدیریت برمی‌آید. به عبارت دیگر، مالک برای اینکه بسبب این عدم تقارنی اطلاعاتی در معرض یک انتخاب زیان بار قرار نگیرد، موارد انگیزشی را در قرارداد خود با مدیریت درج می‌کند که رفتار او را در راستای منافع خود قرار دهد. لیکن در اینجا نیاز به معیاری وجود دارد که مورد توافق طرفین باشد. در اینجا بحث افشاهای مناسب در گزارشگری مالی و متعاقب آن، حسابرسی این افشاها نیز مطرح می‌شود. این افشاء مناسب و قانونمند و به تبع آن حسابرسی مناسب، آثار ثانویه‌ای نیز دارد که می‌توان به دفع مخاطره اخلاقی^۲ در مورد مدیریت اشاره کرد.

از یک جنبه قراردادی دیگر، می‌توان به قراردادهای بدهی نیز اشاره کرد که اعتبار دهندگان به سبب آن که در موضع مالک قرار ندارد، بندهای متعددی را بابت حفظ حقوق خود در قراردادهای بدهی درج می‌کنند و افشای اطلاعات خاصی را از شرکت تقاضا می‌کنند که این موضوع نیز به سبب اهمیت تأمین مالی برای شرکت‌ها جزء موضوع‌های کلیدی در افشاء تلقی می‌شود (لی، ۲۰۱۲).

۳-۲-۲ افشای کافی و حسابرسی

^۱ Moral Hazard

همانگونه حسابرس ملزم است تا مطابقت صورت‌های مالی با اصول پذیرفته شده حسابداری را تایید نماید، همچنین ملزم است که اطمینان دهد اطلاعات حسابداری به نحو کافی برای سهامداران و سایر افراد ذینفع برون سازمانی افشا شده است. این الزام می‌تواند به شرح زیر بیان شود:

افشای اطلاعات در صورت‌های مالی منطقاً کافی است مگر آن که خلاف آن در گزارش قید شده باشد (حساس یگانه، ۱۳۹۱). موتزوشرف خاطر نشان میکنند افشای کافی به دو موضوع بر میگردد: جزئیات و دامنه افشای اطلاعات حسابداری (همان منبع).

حسابرس شرکت باید به منظور حصول اطمینان از این که محتوای اطلاعات مالی به نحو کافی برای تحقق استاندارد کیفیت (ارائه منصفانه) افشا شده است، با دقت این صورت‌ها را بررسی نماید.

حسابرس به منظور قضاوت درباره کیفیت افشا باید استفاده کنندگان گزارش‌های مالی را مد نظر قرار دهد همان طوری که موتزوشرف بیان میکنند، استفاده کنندگان گزارش‌های مالی به طور روز افزون در مورد مسائل حسابداری دانش و مهارت کسب می‌کنند. این امر باعث می‌شود که توانایی استفاد کنندگان در فهم صورت‌های مالی مورد توجه سیاستگذاران قرار گیرد. به عبارت دیگر قضاوت حسابرس در مورد کیفیت اطلاعات حسابرسی شده به سطح درک و فهم استفاد کنندگان نیز بستگی دارد (همان منبع).

۲-۲-۴ کیفیت افشاء

عوامل تعیین کننده کیفیت افشای اطلاعات حسابداری، متعدد هستند. پانان و لین کیفیت افشای اطلاعات حسابداری تابعی از عوامل مختلف شامل ساختار سرمایه، نوع مالکیت، رشد فروش، اندازه شرکت و هم چنین وضعیت سهام شرکت در بازار سرمایه می‌شناسند (پانان و لین، ۲۰۰۹).

پنمن کیفیت افشای اطلاعات را متأثر از کیفیت استانداردهای حسابداری، کیفیت حسابرسی و مدیریت سود می‌داند (پنمن، ۲۰۰۳).

تونا و همکاران کیفیت افشاء را در اثرگذاری به هنگام اطلاعات حسابداری بر شاخص‌های بازار نظیر قیمت و بازده سهام می‌دانند. هم چنین آن‌ها یکی از ویژگی‌های کیفیت افشاء را تأیید پیش بینی‌های قبلی می‌شناسند (تونا و همکاران، ۲۰۰۶). ناگار و همکاران بهبود کیفیت افشاء را عاملی برای کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و در نتیجه کاهش هزینه‌های نمایندگی میان سهامداران و مدیران می‌دانند. آن‌ها در پژوهشی دریافتند که هر گاه پاداش مدیران بر پایه قیمت سهام تعیین گردد، میان پاداش مدیران و کیفیت افشاء رابطه‌ای مثبت وجود دارد (ناگار و همکاران، ۲۰۰۳).

۲-۳ عوامل موثر بر کیفیت افشا

۲-۳-۱ نوع مؤسسه حسابرسی

۱-۳-۱ نوع مؤسسه حسابرسی کننده و شفافیت اطلاعات

کیفیت کار مؤسسات حسابرسی کننده از یکدیگر متفاوت می‌باشد و به طور مستقیم و با مشاهده مؤسسات نمی‌توان تشخیص داد که کدام مؤسسه از کیفیت کاری بالاتری برخوردار است (دیوچ، ۱۹۸۰). بنابراین محققان از جانشین‌هایی برای تمایز میان مؤسسات حسابرسی با کیفیت بالا از مؤسسات حسابرسی با کیفیت پایین استفاده می‌نمایند. اندازه مؤسسات حسابرسی کننده، قدمت و نام تجاری مؤسسات نمونه‌ای از معیارهای متمایز کننده کیفیت مؤسسات دیگر هستند دارای کیفیت کاری بالاتری هستند (دی آنجلو، ۱۹۸۱).

دیفوند، بیان می کند از طرفی مؤسسه حسابرسی با کیفیت تر باعث بهبود افشای اطلاعات می شود (دیفوند، ۱۹۹۲). همچنین هر قدر میزان حساب‌هایی نظیر حساب‌های دریافتنی، حساب‌های پرداختنی و موجودی‌ها (حساب‌های مربوط به اقلام تعهدی اختیاری) بیشتر باشد، تقاضا برای نظارت بهتر و حسابرسی با کیفیت تر افزایش می یابد (سیدی، ۱۳۸۷).

۲-۳-۱-۲ هزینه حسابرسی

لی و همکاران در چین در یافتند که حق الزحمه حسابرسی بالا نشان دهنده انجام یک حسابرسی کامل و برنامه ریزی شده می باشد و این ذهنیت در مدیریت شرکت شکل می گیرد که مؤسسه حسابرسی که حق الزحمه بالایی دریافت می نماید وقت بیشتری را صرف رسیدگی های خود می نماید بنابراین به منظور دریافت یک اظهار نظر مقبول ملزم به رعایت اصول و استانداردهای حسابداری است. پس هزینه حسابرسی بالا را می توان به عنوان عامل موثر در بهبود کیفیت افشا در نظر گرفت (لی و همکاران، ۲۰۱۲).

۲-۳-۱-۳ نوع اظهار نظر حسابرس

لاپورتا^۳ (۲۰۰۰) دریافت شرکت‌هایی که از حساب‌رسان خود اظهار نظر غیر مقبول دریافت کرده اند نسبت به شرکت‌های دیگر که اظهار نظر مقبول دریافت کرده اند از شفافیت اطلاعاتی کمتری برخوردارند. به طور خلاصه یافته وی در کشور چین نشان داد که اظهار نظر تعدیل شده (غیر مقبول) نشان دهنده افشای ضعیف از سوی شرکت می‌باشد. لی و همکاران (۲۰۱۲) نیز در چین دریافتند که اظهار نظر تعدیل شده نقش اساسی در ارزیابی رویه افشای اجباری شرکت ایفا می‌کند. در مقابل دیپوچ^۴ (۱۹۸۰) نشان دادند که نوع اظهار نظر حساب‌رسان در چین تأثیری بر رعایت الزامات افشای قانونی ندارند. مطالعه ابراهیمی کردلر و سیدی رابطه بین حساب‌رسان مستقل در این رابطه اثر نوع اظهار نظر و مدیریت سود را مورد بررسی قرار داده است. در این رابطه اثر نوع مؤسسه حسابرسی، نوع اظهار نظر و تعداد بندهای شرط در نظر گرفته شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که فقط نوع مؤسسه حسابرسی با اقلام تعهدی اختیاری رابطه دارد (ابراهیمی کردلر و سیدی، ۱۳۸۷).

۳- پیشینه پژوهش

دی انجلودر تحقیقی تحت عنوان اندازه مؤسسه حسابرسی و کیفیت حسابرسی در یافت که موسسات حسابرسی بزرگ و مشهور خدمات متنوع و با کیفیت تری ارائه می نمایند که این می تواند فرایند حسابرسی با کیفیت تر را به دنبال داشته باشد و نهایتاً به

^۳ La Porta

^۴ Depouch

ارائه اطلاعات با کیفیت و شفاف منجر شود، گزارش مالی با کیفیت موجب اطمینان خاطر اعتبار دهندگان در تصمیم گیری و کاهش ریسک اطلاعاتی آنها می شود (دی آنجلو، ۱۹۸۱).

بکروهمکاران در تحقیقی تحت عنوان تأثیر کیفیت حسابرسی بر مدیریت سود نشان دادند که چهار مؤسسه بزرگ بین المللی حسابرسی، خدمات حسابرسی با کیفیتی فراهم می کنند که اعتبار و آگاهی بخشی صورتهای مالی را افزایش می دهند این مطالعات تأثیر کیفیت حسابرسی بر اعتبار صورتهای مالی گزارش شده در سراسر شرکت های آمریکایی را یکسان نشان می دهد (بکروهمکاران، ۱۹۹۸).

ژین چانگ و همکاران رابطه بین کیفیت و شهرت حسابرسان را با تصمیمات مالی در شرکت ها بررسی کردند. آنها مدل و شواهدی ارائه کردند که نشان می داد کیفیت و شهرت حسابرسان بر تصمیمات مالی شرکت ها تأثیر دارد و نشان دادند که کیفیت بالای حسابرسی از تأثیر شرایط بازار بر تصمیمات مالی شرکت های مورد نظر و نیز ساختار سرمایه آنها می کاهد (ژین چانگ و همکاران، ۲۰۰۸).

اوسوآنسا و لونتیز در پژوهشی در یونان دریافتند که بین اندازه شرکت، نسبت اهرمی، نوع حسابرسی، نوع صنعت با ارائه به موقع صورت های مالی رابطه معنی دار وجود دارد (اوسوآنسا و لونتیز، ۲۰۰۶).

الموسی و العباس در پژوهشی در عربستان دریافتند که اندازه شرکت، نوع اظهار نظر حسابرسی، نوع حسابرسی، نوع صنعت و سودآوری شرکت از عوامل موثر در ارائه به موقع در گزارش های مالی پایان دوره می باشد (الموسی و العباس، ۲۰۰۸). عبدالله در مالزی دریافت که میان سودآوری، نسبت اهرمی، ترکیب اعضای هیئت مدیره، نوع گزارش حسابرسی و ارسال به موقع اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد (عبدالله، ۲۰۰۷).

ماهاجان و چاندر در بررسی عوامل تأثیرگذار بر افشای به موقع اطلاعات در کشور هند دریافتند که اندازه شرکت، نوع صنعت، سودآوری و نوع مؤسسه حسابرسی از عوامل مهم در افشای به موقع اطلاعات هستند (ماهاجان و چاندر، ۲۰۰۸).

پری یرا طی پژوهشی رابطه بین حاکمیت شرکتی، کیفیت اطلاعات حسابداری و نوع اظهار نظر حسابرسان مستقل را برای ۴۱۹ شرکت پذیرفته شده در بورس سائوپائولو برزیل، مورد ارزیابی قرار داد. علاوه بر تحلیل محتوای صورت گرفته بر روی اطلاعات حاکمیتی و مالی سال ۲۰۰۶ این شرکت ها، از مدل لاجیت برای بررسی رابطه بین سازوکارهای حاکمیتی همچون وجود اعضا با تخصص مالی در هیات مدیره، وجود کمیته حسابرسی، استفاده از خدمات حسابرسی ۴ مؤسسه بزرگ، با ارائه اظهار نظر مقبول توسط حسابرسان مستقل استفاده شده است. نتایج حاصل از بررسی یافته ها نشان داد که ویژگی های غالب برای شرکت هایی که حسابرسان از اظهار نظر مشروط برای بیان مطلوبیت صورت های مالی شان استفاده کرده بودند، عبارت بودند از: هیات مدیره آنها فاقد اعضای با تخصص مالی بودند، آنها از خدمات حسابرسان مستقلی غیر از ۴ مؤسسه بزرگ حسابرسی بهره گرفته بودند و اکثر آنها درگیر دعاوی حقوقی بودند (پری یرا، ۲۰۰۹).

اسلوان و همکاران با استفاده از یک نمونه ۹۶ تایی از شرکت های آمریکایی، ارتباط بین کیفیت حاکمیت شرکتی و مواردی همچون انحراف از اصول پذیرفته شده حسابداری و احتمال وقوع تقلب و سوء جریان که منجر به انتشار گزارش حسابرسی غیر از گزارش مقبول می شوند، را مورد بررسی قرار دادند. آنها پی بردند، در شرکت هایی که انحراف از اصول پذیرفته شده حسابداری داشته و سود را بیش از مقدار واقعی گزارش می کنند، احتمال این که مدیران داخلی بر هیات مدیره مسلط باشند و مدیر عامل و رئیس هیات مدیره یک نفر باشند، بیشتر و احتمال وجود کمیته حسابرسی و سهامداران عمده برون سازمانی کمتر است (اسلوان و همکاران، ۱۹۹۶).

یافته عمده تحقیق ژئوزیک و همکاران بیانگر این بود که هر چه درصد مدیران غیرموظف هیات مدیره و کمیته حسابرسی پایین تر باشد، احتمال وقوع تحریف در گزارشات تهیه شده توسط شرکت و به تبع آن ارائه اظهارنظری غیر از مقبول برای صورتهای مالی منتشره، افزایش می یابد (ژئوزیک و همکاران، ۲۰۰۴).

احمدپور و همکاران دریافتند که میزان اعتبار و شهرت مؤسسه حسابرسی نیز در دیدگاه مثبت اعتباردهنده مؤثر است. به عبارتی اعتبار دهنده در تصمیم گیری نسبت به اعطای اعتبار یا تعیین میزان هزینه سرمایه برای اعتبارگیرنده به مؤسسه حسابرسی شرکت توجه دارد. بدون شک این وضعیت از نقش اعتبار دهی مؤسسات حسابرسی بزرگ و معتبر نشئت میگیرد (احمدپور و همکاران، ۱۳۸۹).

۴- فرضیه های پژوهش

بر اساس تحقیقات انجام شده، فرایند حسابرسی مستقل، در بالا بردن کیفیت افشا نقش بسزایی ایفا می کند. بهبود کیفیت افشا مسئله عدم تقارن اطلاعاتی که پیامدهای نامناسبی برای بازار سرمایه به همراه دارد را تا حدودی مرتفع می نماید. در این تحقیقات متغیرهایی همچون نوع موسسه حسابرسی، نوع اظهار نظر غیرمقبول و هزینه حسابرسی به عنوان متغیرهای مربوط به حسابرسی مستقل در نظر گرفته شده اند تا از این طریق تأثیر فرایند حسابرسی را بر افشا اندازه گیری نمایند. بر این اساس فرضیه های تحقیق به شرح زیر بیان می شود:

- بین نوع موسسه حسابرسی و بهبود کیفیت افشا رابطه مثبت معنا داری وجود دارد.
- بین نوع اظهار نظر غیرمقبول حسابرس و بهبود کیفیت افشا رابطه منفی معناداری وجود دارد.
- بین هزینه حسابرسی و بهبود کیفیت افشا رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

۵- روش پژوهش

روش مورد استفاده در این پژوهش، توصیفی و همبستگی - رگرسیونی است. روش شناسی از نوع پس رویدادی است؛ بدین معنی که انجام پژوهش براساس اطلاعات گذشته انجام می شود.

۶- روش گردآوری و تجزیه و تحلیل داده ها

در این تحقیق جهت گردآوری اطلاعات در زمینه مبانی نظری و ادبیات تحقیق از منابع کتابخانه ای، مقالات، کتب، تحقیقات پایان نامه ای و به منظور جمع آوری داده ها و اطلاعات برای تجزیه و تحلیل، از صورتهای مالی شرکت ها و یادداشت های همراه آنها و گزارش های فعالیت هیات مدیره شرکت ها استفاده شده است که دستیابی به این اطلاعات از طریق پایگاه اینترنتی سازمان بورس و اوراق بهادار، نرم افزار بورس، بانک اطلاعاتی ره آورد نوین و تدبیر پردازو از طریق تارنمای مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی میسر می باشد. از نرم افزار اکسل برای محاسبه متغیرها و از نرم افزارهای Stata و Eviews برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده می شود.

۷- مدل تحقیق و تعریف عملیاتی متغیرها

$$\text{disclosure}_{it} = \alpha_1 \text{size}_{it-1} + \alpha_2 \text{leverage}_{it-1} + \alpha_3 \text{ROIC}_{it-1} + \alpha_4 \text{non clean}_{it-1} + \alpha_5 \text{big five}_{it-1} + \alpha_6 \text{audit cost}_{it-1} +$$

$$\sum_{p=1}^4 \beta_p \text{dis}_{-p_{it-1}} + \sum_t x_t \text{yeart} + \sum_k \&k D_k + u_{it}$$

متغیر وابسته:

در این پژوهش رتبه افشای (disclosure) شرکت های عضو نمونه آماری به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شد است. این متغیر با استفاده از رتبه بندی کیفیت افشای اطلاعات توسط سازمان بورس و اوراق بهادار ایران محاسبه می گردد. سازمان بورس و اوراق بهادار هر سال براساس دو ویژگی مربوط بودن و قابل اتکا بودن اطلاعات افشا شده توسط شرکتها، این رتبه بندی را انجام می دهد.

در این رتبه بندی به برترین شرکت ها از نظر کیفیت افشا رتبه ۱۰۰ و به بدترین آنها رتبه صفر با منفی تعلق می گیرد.

متغیرهای مستقل:

اظهار نظر غیر مقبول (NonClean): در صورتی که گزارش حسابرس مستقل غیر مقبول باشد متغیر مربوطه در معادله رگرسیون یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می شود.

نوع موسسه حسابرسی (Big Five): اگر حسابرس شرکت، سازمان حسابرسی باشد متغیر مربوطه در معادله رگرسیون یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می شود.

هزینه حسابرسی (Audit Cost): هزینه حسابرسی مستقل صورت های مالی سالانه به میلیون ریال.

متغیرهای کنترلی:

اندازه شرکت (Size): لگاریتم طبیعی جمع دارایی های شرکت محاسبه می شود. این متغیر به منظور خنثی کرده تأثیر اندازه شرکت بر رعایت الزامات افشای قانونی وارد مدل رگرسیون شده است.

اهرم مالی (Leverage): نسبت جمع بدهی ها به جمع حقوق صاحبان سهام. این متغیر به منظور خنثی کرده تأثیر اهرم مالی بر رعایت الزامات افشای قانونی وارد مدل رگرسیون شده است.

بازده سرمایه (ROI C): شامل نسبت سودخالص پس از کسر مالیات به سرمایه. این متغیر نیز به منظور خنثی کرده تأثیر بازده سرمایه بر رعایت الزامات افشای قانونی وارد مدل رگرسیون شده است.

۸- جامعه ی آماری و روش نمونه گیری

برای انتخاب جامعه آماری به شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رجوع شده است زیرا: اولاً، اطلاعات شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران توسط حسابرسان رسمی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار حسابرسی می شود، بنابراین، نسبت به اطلاعات سایر شرکت ها از قابلیت اتکا بالاتری برخوردار است. ثانیاً، دسترسی به اطلاعات این شرکت ها نسبت به اطلاعات سایر شرکت ها آسان تر است.

روش نمونه گیری روش حذف سیستماتیک به شرح زیر می باشد:

۱- شرکت مورد نظر در دوره مورد پژوهش جزء شرکت های فعال در بورس باشد.

۲- به جهت همسانی تاریخ گزارشگری و حذف اثرات فصلی، دوره مالی آن منتهی به ۲۹ اسفند باشد.

۳- شرکت مورد نظر طی دوره پژوهش فعالیت مستمر داشته و سهام آن مورد مبادله قرار گرفته باشد.

۴-بانکها و شرکت های بیمه ایی از نمونه حذف می شوند (زیرابرای گزارشگری و افشا از استانداردهای خاص پیروی می کنند).

۵- شرکت هایی انتخاب می شوند که داده های مورد نظر آنها طی دوره مورد رسیدگی در دسترس باشند.

۹-یافته های پژوهش

۹-۱ آمار توصیفی

هدف از این قسمت، ارایه دادههای آماری معرف ویژگیهای متغیرهای مورد مطالعه در میان شرکتهای نمونه است. در جدول ۱ آمار توصیفی متغیرها نشان داده شده است.

جدول شماره ۱-نتایج آمار توصیفی

نماد	میانگین	میانه	انحراف معیار	حداکثر	حداقل
بخش اول: متغیر وابسته					
افشا dis	۳۵	۰	۰,۴۶۶۱	۱۰۰	-۲
بخش دوم: متغیرهای کنترلی					
اندازه شرکت Siz	۵,۷۱۵۵۸	۵,۶۹۰	۰,۶۶۲۵۶	۷,۹	۰,۶
اهرم مالی LEV	۳,۷۹۶۶	۱,۹۰	۱۰,۰۳۸۹۶	۱۹۰,۹۷	۰,۲۲

بازده سرمایه	ROI	۰,۸۹۶۶	۰,۶۹	۱,۱۲۰۲۲	۷,۱۵	-۲,۹۸
بخش سوم: متغیرهای مستقل						
اندازه موسسه	big	۰,۲۷	۰	۰,۴۵۶۶۳۱	۱	۰
	five					
اظهاری غیرمقبول	non clean	۰,۶۹۰	۱	۰,۴۹۶۶۱۱	۱	۰
هزینه‌های حسابرسی	Audit Cos	۳۸۵	۳۱۰	۲۹۹,۸۶۶	۲۷۱۰	۶۲

جدول شماره ۱ نشان می‌دهد هر گاه فاصله داده‌ها از میانگین زیاد باشد، واریانس آن زیاد می‌شود و طبعاً انحراف معیار که جذر واریانس می‌باشد و میزان پراکندگی داده‌ها را نشان می‌دهد زیاد می‌شود.

بر اساس جدول فوق می‌توان اظهار داشت که بین سالهای ۸۴ تا ۸۹ به طور متوسط ۲۷٪ از شرکت‌ها نمونه، حسابرسی خود را به سازمان حسابرسی ۷۳٪ مابقی به سایر موسسات عضو جامعه حسابداران رسمی (در حدود ۱۲۰ موسسه) واگذار کرده اند.

بین سال‌های ۸۴ تا ۸۹ به طور میانگین ۶۹٪ از شرکتهای نمونه، پذیرفته شده در بورس اظهارنظر غیر مقبول و ۳۱٪ آنها اظهار نظر مقبول دریافت کرده اند.

متوسط هزینه حسابرسی بین سال‌های ۸۴ تا ۸۹ حدود ۳۸۵ میلیون تومان است و بیشترین حق الزحمه طی این سال‌ها ۲۷۱ میلیون تومان می‌باشد که مربوط به سازمان حسابرسی است.

کمترین میزان رتبه افشا ۲- می‌باشد.

۱۰- آزمون فرضیه ها

۱۰-۱ آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف (K-S)

جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیر وابسته از آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف (K-S) به شرح جدول زیر استفاده شده است:

جدول ۲- آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف (K-S)

متغیر وابسته	آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه آزمون
--------------	-------------	--------------	-------------

افشای قانونی	۰/۶۷۹	۰/۷۹۱	تایید فرضیه H_0
--------------	-------	-------	-------------------

همانطور که در جدول مشاهده می‌شود آماره (K-S) و سطح معناداری برای متغیر وابسته افشای قانونی برابر با (۰/۶۷۹) و (۰/۷۹۱) است که به دلیل اینکه سطح معناداری بیشتر از ۵ درصد می‌باشد؛ بنابراین فرضیه H_0 تحقیق تایید می‌شود. و نشان می‌دهد که داده‌های مربوط به متغیر وابسته از توزیع نرمال برخوردارند.

۱۰-۲ مفروضات مدل رگرسیون

۱۰-۲-۱ بررسی ناهمسانی واریانس

در این پژوهش برای آزمون وجود ناهمسانی واریانس، از دستور $hettest$ استفاده شده و از آنجایی که مدل دچار ناهمسانی واریانس می‌باشد، جهت رفع آن، از روش حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS) برای تخمین مدل استفاده گردیده است.

جدول ۳- نتایج آزمون همسانی واریانس

متغیرها	آماره χ^2 جدول	آماره χ^2 محاسبه شده	p-value	نتیجه آزمون	روش تخمین مدل
نوع موسسه	۳/۸۴	۳۱/۵۳	۰/۰۰۰۰	H_0 رد می‌شود	GLS
نوع اظهار نظر م	۳/۸۴	۲۱/۶۰	۰/۰۰۰۰	H_0 رد می‌شود	GLS
هزینه حسابرسی	۳/۸۴	۲۰/۵۳	۰/۰۰۰۰	H_0 رد می‌شود	GLS

با توجه به اینکه آماره این آزمون‌ها در سطح ۵ درصد معنادار است، بنابراین فرض همسانی واریانس رد شده و ناهمسانی واریانس جملات اخلاص پذیرفته می‌شود.

۱۰-۲-۲ بررسی خود همبستگی

به منظور آزمون عدم وجود خود همبستگی در مدل از آماره دوربین - واتسون استفاده می‌شود. چنانچه این آماره در بازه ۱,۵ تا ۲,۵ قرار بگیرد فرض H_0 یعنی عدم وجود همبستگی بین باقیمانده‌ها پذیرفته می‌شود و در غیر این صورت H_0 رد می‌شود یعنی می‌توان پذیرفت که بین باقیمانده‌ها همبستگی وجود دارد.

جدول ۴- آزمون دوربین واتسون

متغیرها	آماره دوربین- واتسون
نوع موسسه حسابرسی	۱,۶۱
نوع اظهار نظر غیر مقبول حسابرس	۱,۵۷
هزینه حسابرسی	۱,۵۸

باتوجه به نتایج جدول فوق از آنجایی که آماره دوربین - واتسون در بازه ۱,۵ تا ۲,۵ قرار دارد بنابراین فرض H_0 مبنی بر عدم وجود خود همبستگی پذیرفته می‌شود.

۳-۲-۱۰ تشخیص وجود هم خطی

جهت تشخیص وجود هم خطی، واضح ترین علامت وجود آن، زمانی است که R^2 بسیار بالا باشد، ولی هیچ یک از ضرایب متغیرهای رگرسیون از لحاظ آماری بر اساس آزمون t معنی دار نباشند یا اینکه همبستگی دو به دوی متغیرها از جذر ضریب تعیین بزرگتر باشد. در این پژوهش با بررسی این دو عامل مشخص شد که هم خطی بین متغیرهای پژوهش وجود ندارد.

فرضیه اول:

H_0 : بین نوع موسسه حسابرسی و رعایت الزامات افشای قانونی رابطه مثبت معنا داری وجود دارد.

H_1 : بین نوع موسسه حسابرسی و رعایت الزامات افشای قانونی رابطه معنا داری وجود ندارد.

جدول ۵- نتایج آزمون رگرسیون ارتباط نوع موسسه حسابرسی و رعایت افشا

نوع متغیر	متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره T	PROB	نوع رابطه	سطح اطمینان
	C	.۴۸۶۷۴۷	.۲۱۶۴۳۶	۲,۳۹۱۹۴۶	.۰۳۴۲	مثبت معنادار	%۹۵
مستقل	نوع موسسه حسابرسی	.۲۰۱۳۹۵	.۰۶۱۲۴۰	۳,۴۲۲۲۴۳	.۰۰۰۱۲	مثبت معنادار	%۹۵

کنترلی	اندازه شرکت	۰.۲۹۸۶۹	۰.۴۱۲۵۴	۸۲۲۵۲۱	۰.۴۴۲۵	-	٪۹۵
کنترلی	اهرم مالی	۰.۰۴۲۵۱	۰.۰۱۹۲۵۱	۱,۱۷۱۵۸	۰.۲۲۵۳۲	-	٪۹۵
کنترلی	بازده سرمایه	۰.۱۵۱۲۸	۰.۱۹۰۱۲	۷۱۶۸۱۰	۰.۴۸۶۵	-	٪۹۵
		ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	انحراف میانگین رگرسیون	آماره ی F	احتمال آماره F	دوربین واتسون
	آماره های وزن دار	۸۸۳۶۴	۸۴۸۶۵	۳۶۷۳۸۷	۳,۹۲۵۴	۰.۰۴۸۰۱	۱,۶۱۳

همانطور که در جدول ۴ مشاهده می شود آماره t و سطح معناداری برای متغیر نوع موسسه حسابرسی برابر با (۳/۴۲۲۲۴) و (۰/۰۰۰۱۲) است که نشان می دهد در سطح خطای ۵٪ بین نوع موسسه حسابرسی و رعایت الزامات افشای قانونی رابطه معنادار و مثبت وجود دارد، بنابراین فرضیه H_0 تحقیق تایید می شود.

آماره F برابر ۳,۹۲ نشان دهنده آن است که در سطح خطای ۵٪، معادله خطی رگرسیون به خوبی برازش شده است. آماره دوربین واتسن بدست آمده برابر با ۱,۶۱۳۰ است، این نشان دهنده عدم وجود خود همبستگی بین جزء خطاها می باشد. ضریب تعیین R^2 برابر ۰,۸۸ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۸۸٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است و نشان دهنده قدرت توضیح دهنده خوبی از رگرسیون است.

فرضیه دوم:

H_0 : بین نوع اظهار نظر غیرمقبول حسابرسی و رعایت الزامات افشای قانونی رابطه منفی معنا داری وجود دارد.

H_1 : بین نوع اظهار نظر حسابرسی و رعایت الزامات افشای قانونی رابطه منفی معنا داری وجود ندارد.

جدول ۶- نتایج آزمون رگرسیون ارتباط نوع اظهار نظر و رعایت افشا

نوع متغیر	متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره T	PROB	نوع رابطه	سطح اطمینان
-----------	-------	------	-----------------	---------	------	-----------	-------------

٪۹۵		۰۰۱۳	۳,۴۹۸۷۰۶	۲۱۸۵۶۱	-۷۱۶۹۱۹	C	
٪۹۵	منفی معنادار	۰۰۳۶	-۲,۰۱۲۲	۰۴۳۳۲۱	-۱۳۲۸۱۱	نوع اظهار نظر حسابرس	مستقل
٪۹۵	-	۰۹۱۰	- ۱,۸۳۵۱۱	۰۶۹۷۴۶	-۰۷۲۷۰۱	اندازه شرکت	کنترلی
٪۹۵	-	۲۷۹۱	-۱,۱۱۵۴۶۱	۰۰۲۱۶۷	-۰۰۳۲۶۱	اهرم مالی	کنترلی
٪۹۵	-	۸۹۶۲	۱۹۶۵۷۱	۰۲۱۴۵۱	-۰۰۳۸۲۴	بازده سرمایه	کنترلی
دوربین-واتسون	احتمال آماره F	آماره ی F	انحراف از میانگین رگرسیون	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین		
۱,۵۷۱	۰۰۸۰۱۹	۳,۵۰۰۹۶	۳۶۱۲۵۱	۸۸۹۲۴	۸۹۶۵۹	آماره های وزن دار	

همانطور که در جدول ۵ مشاهده می شود آماره t و سطح معناداری برای متغیر نوع اظهار نظر حسابرس برابر با (۲/۰۱۲) - و (۰/۰۳۶) است که نشان می دهد در سطح خطای ۵٪ بین نوع اظهار نظر حسابرس و رعایت الزامات افشای قانونی رابطه معنادار و منفی وجود دارد، بنابراین فرضیه H_0 تحقیق تایید می شود.

آماره F برابر ۳,۵۰ نشان دهنده آن است که در سطح خطای ۵٪، معادله خطی رگرسیون به خوبی برازش شده است.

آماره دوربین واتسن بدست آمده برابر با ۱,۵۷۱ است، این نشان دهنده عدم وجود خود همبستگی بین جزء خطاها می باشد.

ضریب تعیین R^2 برابر ۰,۸۹ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۹۰٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است و نشان دهنده قدرت توضیح دهنده خوب از رگرسیون می باشد.

فرضیه سوم:

H0: بین هزینه حسابرسی و رعایت الزامات افشای قانونی رابطه مثبت معنا داری وجود دارد.

H1: بین هزینه حسابرسی و رعایت الزامات افشای قانونی رابطه مثبت معنا داری وجود ندارد.

جدول ۷- نتایج آزمون رگرسیون ارتباط هزینه حسابرسی و رعایت افشا

نوع متغیر	متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره T	PROB	نوع رابطه	سطح اطمینان
	C	۰.۶۹۰۲۵	۰.۲۳۶۶۲	۳,۰۶۹۱۵	۰.۰۰۲۵	مثبت معنادار	٪۹۵
مستقل	هزینه حسابرسی	۸,۹۰۱۲	۹,۲۴۱۲	۰.۹۷۰۱۸	۰.۰۰۶۹	مثبت معنادار	٪۹۵

کنترلی	اندازه شرکت	۰۷۹۲۳۶	۰۵۱۰۳۳	۱,۹۱۶۳۷	۰۶۸۱	-	٪۹۵
کنترلی	اهرم مالی	۰۰۲۶۳۵	۰۰۱۹۰۶	۱,۱۷۲۵۹	۰۲۷۲۶	-	٪۹۵
کنترلی	بازده سرمایه	۰۱۱۴۳۹	۰۱۹۰۱۵	۰۶۱۰۰۶	۰۵۵۶۲	-	٪۹۵
	ضریب تعیین	ضریب تعیین	ضریب تعیین	انحراف از میانگین رگرسیون	آماره ی F	احتمال آماره F	دوربین واتسون D-W
	آماره های وزن دار	۰۸۶۵۵۶	۰۸۵۷۹۶	۰۳۶۰۹۶	۱,۲۵۶۹	۰۲۹۰۶۳	۱,۵۸۱

همانطور که در جدول ۴-۷ مشاهده می شود آماره t و سطح معناداری برای متغیر هزینه حسابرسی برابر با (۰۰۶۹،۹۷۰) است که نشان می دهد در سطح خطای ۵٪ بین هزینه حسابرسی و رعایت الزامات افشای قانونی رابطه مثبت معناداری وجود دارد، بنابراین فرضیه H_0 تحقیق تأیید می شود.

آماره F برابر ۱،۲۵ نشان دهنده آن است که در سطح خطای ۵٪، معادله خطی رگرسیون به خوبی برازش شده است.

آماره دوربین واتسن بدست آمده برابر با ۱،۵۸ است و این نشان دهنده عدم وجود خود همبستگی بین جزء خطاها می باشد.

ضریب تعیین R^2 برابر ۰،۸۶ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۸۷٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است و نشان دهنده قدرت توضیح دهنده خوب از رگرسیون است.

۱۱- بحث و نتیجه گیری

در این پژوهش ما به دنبال تأثیر برخی متغیرهای مربوط به حسابرسی مستقل بر بهبود کیفیت افشا هستیم. در واقع ما به دنبال این موضوع هستیم که آیا انجام حسابرسی مستقل می تواند منجر به بهبود کیفیت افشا و شفافیت اطلاعات مالی واحد مورد رسیدگی گردد یا خیر؟ در این پژوهش همان طوری که ملاحظه گردید بین نوع موسسه حسابرسی با بهبود کیفیت افشا رابطه مثبت معنادار وجود داشت. به عبارت دیگر نتیجه فوق حاکی از این موضوع است که شرکت هایی که موسسه حسابرسی آنها سازمان حسابرسی بوده است نسبت به شرکت های دیگر که به واسطه موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی حسابرسی می شوند از شفافیت اطلاعاتی بالایی برخوردار اند. چنگ (۲۰۰۶) نیز دریافتند که شرکت های حسابرسی شده توسط ۵ موسسه حسابرسی بزرگ از شفافیت اطلاعاتی بهتری برخوردارند.

در آزمون فرضیه دوم یافته ها حاکی از این موضوع است که بین اظهار نظر غیر مقبول و بهبود کیفیت افشا رابطه منفی معناداری وجود داشت. به عبارت دیگر شرکت هایی که از حسابرسان خود اظهار نظر غیر مقبول دریافت کرده اند نسبت به شرکت های دیگر که اظهار نظر مقبول دریافت کرده اند از شفافیت اطلاعاتی کمتری برخوردارند. لاپورتا (۲۰۰۰) در چین نشان دادند که اظهار نظر تعدیل شده (غیر مقبول) نشان دهنده افشای ضعیف از سوی شرکت می باشد. لی و همکاران (۲۰۱۲) نیز در چین دریافتند که اظهار نظر تعدیل شده نقش اساسی در ارزیابی رویه افشای اجباری شرکت ایفا می کند. در مقابل دیپوچ (۱۹۸۰) نشان دادند که حسابرسان تأثیری بر رعایت الزامات افشای قانونی ندارند. نتایج آزمون فرضیه سوم نشان می دهد هزینه حسابرسی بالا با افشا رابطه مثبت دارد این یافته ما با یافته لی و همکاران (۲۰۱۲) در کشور چین همسو می باشد. آنها دریافتند که هزینه حسابرسی بالا نشان دهنده انجام یک حسابرسی کامل و برنامه ریزی شده می باشد و شرکت به منظور دریافت یک اظهار نظر مقبول ملزم به رعایت اصول و استانداردهای حسابداری می باشد که یکی از این اصول و استانداردها افشای کافی و مناسب می باشد.

۱۲- پیشنهادها مبتنی بر نتایج پژوهش

با توجه به یافته های تحقیق پیشنهادهای زیر ارائه می گردد:

شرکت های بزرگ که تأثیر مستقیم و بسزایی در رشد اقتصادی کشور دارند توسط موسسات حسابرسی بزرگ مورد حسابرسی و بازرسی قرار گیرند.

بورس اوراق بهادار می بایست برای شرکتهایی که چندین سال اظهار نظر غیر مقبول از حسابرسان دریافت می نمایند و نسبت به رفع بندهای با اهمیت گزارش حسابرس اقدام نمی کنند ضمانت اجرایی تصویب نماید.

پیشنهاد میگردد که بورس اوراق بهادار با توجه به صورت ها مالی شرکت ها، چارچوب و آیین نامه ایی برای تعیین حق الزحمه حسابرسی صورت های مالی تدوین نموده و به سازمان حسابرسی و موسسات عضو جامعه حسابداران رسمی ابلاغ نماید.

منابع

۱. ابراهیمی کردلر؛ علی، سیدی؛ سیدعزیز. (۱۳۸۷). "نقش حسابرسان مستقل در کاهش اقلام تعهدی اختیاری" بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۵، شماره ۵۴، صص ۱۶-۳.
۲. احمدپور؛ احمد، شجاعی؛ محمدرضا (۱۳۸۹) "بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی بر هزینه تأمین مالی از طریق بدهی" بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۷، شماره ۶۲، صص ۱۷-۳۲.
۳. حساس یگانه؛ یحیی، ۱۳۹۱، "فلسفه حسابرسی"، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
۴. سیدی؛ علی، ۱۳۸۷، "نقش حسابرسان مستقل در کاهش اقلام تعهدی اختیاری"، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۴، صص ۱۶-۳.
۵. عالی ور؛ عزیز (۱۳۷۰)، افشا در گزارشگری مالی، انتشارات سازمان حسابرسی، نشریه شماره ۶۸.
۶. ملکیان؛ اسفندیار (۱۳۷۶) "جامعیت گزار شهای سالانه و ویژگیهای مالی شرکت های پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران"، رساله دکتری، دانشکده علوم اداری و مدیریت و بازرگانی دانشگاه تهران.
۷. نیک خواه آزاد؛ علی، ۱۳۸۸، "بیانیه مفاهیم بنیادی حسابرسی" نشریه ۱۲۱ سازمان حسابرسی، انتشارات سازمان حسابرسی.

1. Abdullah S. (2007) , " Board Composition, Audit and timeliness of Corporate Financial Reports in Malaysia" , Corporate Ownership and Control Vol. 4, Issue 2.
2. Almosa Saad A and Mohammad Alabbas (2008) " Audit delay: Evidence from listed joint stock companies in Saud Arabia" working paper King Khalid University, Abha, Saudi Arabia.
3. Becker C, M.L Defond, J Jiambalvo, K.R, Subramanyam, " The effect of audit quality on earnings management", Contemporary Accounting Research 1998; 15: 1-24.
4. Cheng, Eugene C.M. and Courtenay Stephen M., 2006, "Board Composition Regulatory Regime and Voluntary Disclosure", The International Journal of Accounting, Vol.41, No.3, pp.262-289.

5. Depouch N and Simunic. D, (1980), "competition in Auditing:" An assessment in fourth symposium on auditing research; 401-405.
6. De Angelo. L. E., (1981), "Auditor size audit quality" *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), 183-189.
7. Defond. M .L, (1992), "The association between changes in client firm agency costs and auditor switching" *Auditing: A Journal of Practice and theory* (Vol. 11. No 1.spring): 16-31.
9. La Porta, R., Lopez-De-Silanes, F., Shleifer, A., & Vishny, R. W. (2000). "Investor protection and corporate governance". *Journal of Financial Economics*, 58, 3–27. Li, Y. X., Fu, X. M., Peng, C., & Li, L. M. (2004).
10. Lei Gao/Gerhard Kling(2012.01.002)" The impact of corporate "governance and external audit on compliance to mandatory disclosure requirements in China"/*Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*.
11. Mahajan P. & Chander S. (2008)," Timeliness of Corporate Disclosure", *An Evidence from Indian Companies Decision*, Vol. 35, No.2.
12. Nagar V. , Nanda , D. and Wysocki , P. (2003) " Discretionary Disclosure and Stock – based Incentive, *Journal of Accounting and Economics*, 34(1-3) , pp 283-309.
13. Owusu-Ansah, Stephen and Stergios Leventis (2006) "Timeliness of Corporate Annual Financial Reporting in Greece"*European Accounting Review* , Vol. 15, No. 2, pp 273–287.
14. Paananen, M. and Lin, H.(2009), "The Development of Accounting quality of IAS and IFRS over Time: the case of Germany, *Journal of International Accounting Research*, Vol 8, No 1, PP.31-55.
15. Penman Stephen H.(2003) "Financial statement Analysis and Security Valuation" MC Graw Hill PP 601-605.
16. Pereira, A. N., (2009). "corporate governance and quality of Accounting Information: The Relation of content and logit betwing fiscal board and independent auditor opinion in brazilian companies listed at BOVESPA(2006)". Working paper, Social Science Research Network Electronic Paper Collection.
17. Sloan, R. G. Dechow, P. M., and Sweeney, A. P. (1995), "Detecting Earnings Management", *Accounting Review*, vol. 70, No. 2 (April), PP. 193-225.

18. Szewczyk, S. H. and Varma,R.(2004) "Board composition and corporate fraud" Financial Analysis Journal No.60:33-43.
- 19.Tuna Irem , Ng. Jeffrey and Verdi Rodrigo (2006) " Management Forecasts , Disclosure Quality and Market Efficiency" www.ssrn.com , pp. 1-32.
- 20.Xin Chang, Sudipto Dasgupta, Gilles Hilary." The Effect of Auditor Quality on Financing Decisions", Hong Kong University of Science and Technology.

The Impact Of External Audit On Compliance To Mandatory Disclosure Requirements In Accepted Companies In Tehran Stock Exchange.

Mohammad Ali jaberi

Abstract

In this study we quantify the impact of external audit on compliance to mandatory disclosure requirements in Accepted Companies In Tehran Stock Exchange. the variables of audit that used in this study included, non clean, big five & audit cost. Our study uses a direct measure of compliance published by the Tehran Stock Exchange (seo) . Addressed the 100 companies listed in Tehran Stock Exchange that the information needed for a 6 years period of research (1384-1389) are available to them. Our findings show that auditor opinions increase the compliance to mandatory disclosure requirements. Based on factor analysis. moreover results suggest Between external audit mechanisms and and compliance to mandatory disclosure requirements there is meaningful relationship.

Key words: Mandatory disclosure, External audit, Type of opinion, cost of auditing.